

HISTÒRIA GENERAL DE LA COMUNICACIÓ

Codi 20690

5 crèdits

Llicenciatura de Periodisme (1er. semestre)

Llicenciatura de Comunicació Audiovisual (2on semestre)

Llicenciatura de Publicitat i Relacions Públiques (2on semestre)

Profs. Albert Hernández, Enric Marín Otto, J.M. Figueres, .

OBJECTIU DE L'ASSIGNATURA

L'assignatura procura fer possible una primera aproximació dels estudiants de Ciències de la Comunicació a les transformacions històriques que han fet possible el sorgiment i desenvolupament de les societats de cultura i comunicació de masses. A tal efecte, s'ha procurat incorporar tot allò que fa referència a l'evolució de les infraestructures viàries i de comunicacions i els desplaçaments de població: l'evolució dels microcosmos fonamentals (família, poble/comunitat, associacions, germanies, etc.); la història de la llengua/es i dels seus usos; la conformació, reproducció i transformació de les construccions mentals; el protagonisme comunicatiu d'anarells institucionals (escola, església, administració...) i el desplegament dels mitjans de comunicació col·lectius.

TEMARI

TEMA I . CONSIDERACIONS TEÓRICO-METODOLÒGIQUES.

CONCEPTE DE HISTÒRIA I DE COMUNICACIÓ SOCIAL

- Objecte de la Història : límits , conceptes, metodologia.
- Història i ciències socials
- La producció de la Història en el camp de la comunicació.
- Producció comunicativa i organització social.
- Els temps de la Història.

TEMA II . PASSAT LLUNYA : LES BASES HISTÒRIQUES DE

L'ORGANITZACIÓ DE LA COMUNICACIÓ SOCIAL.

- Creació de les formes institucionals i dels codis de regulació social en les primeres comunitats : calendari.
- Tradició oral, memòria, comptabilitat i escriptura.
- Sistemes religiosos, sistemes comunicatius.
- Vies de comunicació i mitjans de transport terrestres i marítims.
- El món clàssic.

TEMA III . SISTEMES COMUNICATIUS MEDIEVALS. NAIXEMENT D'OCCIDENT.

- L'Església com a poder aglutinant: el monopoli de la cultura i la comunicació.
- Expansió del Islam : ruptura de la unitat mediterrània.
- El procés de disgregació lingüística: consolidació de les llengües "vulgars".
- El monestir com a centre d'intercanvi cultural, poder polític i econòmic...
- Formes de comunicació orals, icòniques i manuscrites.
- El renaixement de les ciutats i el moviment de laïcització de la cultura.
- Vies de transport i comunicació : comerç i noticiarisme

TEMA IV. EL RENAIXEMENT: NOUS CONCEPTES COMUNICATIUS, NOUS CONCEPTES DE CONEIXEMENT. INICIS DE L'ESTAT MODERN: REFORMA I CONTRA-REFORMA.

- La ciutat renaixentista. El desplegament de l'economia monetària.
- La impremta. Influència en la societat occidental.
- Els grans descobriments. L'expansió d'Occident.
- Confrontació de sistemes polítics, socials i religiosos.
- Inici del sistema de propaganda. Proto-periodisme.
- La cultura del Barroc: la imatge, la música, el teatre...

TEMA V. LA CRISI DE L'ANTIC REGIM. LA CONSTRUCCIÓ DE L'OPINIÓ PÚBLICA BURGESA.

- L'organització territorial i administrativa. La centralització de les comunicacions

- *El Segle de les Llums*. Els enciclopedistes.
- L'opinió pública burgesa i la lluita per a la llibertat d'impresma.
- La revolució americana: el paper de la premsa.
- La Revolució Francesa i la transició de les formes absolutistes de govern als sistemes representatius.

TEMA VI. LA REVOLUCIÓ INDUSTRIAL: DESENVOLUPAMENT CIENTÍFIC I TÈCNIC. TRANSFORMACIÓ DELS SISTEMES DE PRODUCCIÓ.

- Premisses socio-econòmiques, polítiques i culturals de la revolució industrial: tradició i ruptura.
- Transformació del camp, civilització industrial i maquinisme.
- Els efectes de la industrialització global en el sistema de transports i comunicacions.
- Imatge impresa i coneixement. El creixent interès per a la informació gràfica. La reproducció fotogràfica.
- El nou ecosistema urbà: la ruptura de la relació camp-ciutat.
- Els nous moviments socials.

TEMA VII. IMPERIALISME. REVOLUCIONS SOCIALS I NOU ORDRE COMUNICATIU.

- La definició del sistema democràtic liberal i la confrontació amb els moviments obrers.
- La millora de les comunicacions i l'aparició d'un escenari comercial, polític i intel·lectual de dimensions mundials.
- Les agències informatives i el repartiment del món.
- Liberalisme i moviment burgès: la consolidació de la premsa com a mitjà de comunicació de masses.
- La progressiva generalització de la instrucció pública: la creació del públic lector.
- La proliferació de les revistes il·lustrades pel consum popular. La cultura visual i el naixement del cinema.

- La transformació dels transports urbans i el seu paper en el desenvolupament de ciutats i en les xarxes de sociabilitat tradicionals.

TEMA VIII. EL PERÍODE D'ENTREGUERRES. AVIACIÓ I RADIO. L'ER DE LES MASSES.

- La ciutat com a espectacle i els espectacles ciutadans. Esport i cultura de masses.
- La política de masses.
- Vida laboral i vida domèstica: àmbit de la producció/àmbit del consum.
- El cinema com a diversió planetària: mesures proteccionistes. Les actualitats cinematogràfiques: el rostre de la política.
- Implantació de la radio i el seus efectes sobre la premsa. La radio com mitjà d'integració social i escenari de la vida política.
- L'aliança entre publicitaris i psicòlegs. El cartellisme.
- L'espectacle mass-mediàtic i propaganda.

TEMA IX . GUERRA FREDA I DISSUASIO NUCLEAR. SOCIETAT DE LA INFORMACIÓ. L'ÈPOCA DE LA TELEVISIÓ.

- L'Europa de la postguerra. Guerra freda. confrontació informativa i batalla per a la conquesta del espai.
- Predomini dels Estats Units en la cultura de masses. Llibertat i llibertat de mercat. Estandardització de la cultura.
- El creixent pes de la indústria de la comunicació en l'economia dels països industrialitzats.
- La redistribució dels espais i públics dels mitjans en el nou ecosistema comunicatiu.
- L'hegemonia de la televisió i els seus efectes sobre el consum de premsa, radio, etc
- L'era de l'audiovisual. Cibemètica e indústria electrònica. Els satèl·lits.

TEMA X. LES CONTRADICCIONS DEL NOU ORDRE MUNDIAL. LA SOCIETAT DE LA UBIQUITAT.

- L'expansió de les telecomunicacions i la seva repercussió. *La informació sense*

fronteres. Les noves tecnologies del quotidià. La contribució de la televisió al desenvolupament de la societat de la informació.

- La comunicació-espectacle. La cultura en l'espai públic mediatitzat. Noves formes de política.
- La societat informatitzada i efectes sobre l'adquisició de coneixements. Presència social de les noves tecnologies.
- Creixement del mercat mundial de les telecomunicacions. Les xarxes de telecomunicació i l'efecte d'acceleració en la circulació de la informació.
- L'espai privat com a lloc privilegiat de consum del entreteniment.

BIBLIOGRAFIA

BARRACLOUGH, GEOFFREY. *Introducció a la història contemporània*.

Edicions 62

BERRIO, JORDI. *L'opinió pública i la democràcia*. Ed. Pòrtic.

CARDUS, SALVADOR. *Saber el temps*. Ed. Altafulla.

FLICHY, PATRICE. *Una historia de la comunicació moderna. Espacio público vida privada*. Ed. Gustavo Gili.

FONTANA, JOSEP. *Història després de la fi de la història*. Ed. Eumo

GRISSET, PASCAL. *Les révolutions de la communication. XIXe-XXe siècle*. Ed. Hachette

HALL, E.T.. *Más allá de la cultura*. Ed. Gustavo Gili.

MARAVALL, JOSÉ ANTONIO. *La cultura del barroco*. Ed. Ariel.

MARÍN, E. i TRESSERRAS, J.M. *Cultura de masses i postmodernitat. Eloqi i crítica de la comunicació contemporània*. Ed. 3 i 4.

MARTÍN-BARBERO, JESUS. *De los medios a las mediaciones. Comunicación, cultura y hegemonía*. Ed. Gustavo Gili.

MATTELART, ARMAND. *La Comunicación-mundo. Historia de las ideas y de las estrategias*. Ed. Bosch.

MORENO, AMPARO. *Pensar la historia a ras de piel*. Ed. Tempestad.

-- QUADERN D'HISTORIA DE LA COMUNICACIÓ NUM. 14

-- QUADERN D'HISTORIA DE LA COMUNICACIÓ NUM. 15

RAMÍREZ, JUAN ANTONIO. *Medios de masas e historia del arte*. Ed. Cátedra.

ROSITI, FRANCO. *Historia y teoría de la cultura de masas*. Ed. Gustavo Gili.

TIMOTEO ÁLVAREZ, JESÚS. *Historia y modelos de la comunicación en el siglo XX*. Ariel Comunicación.

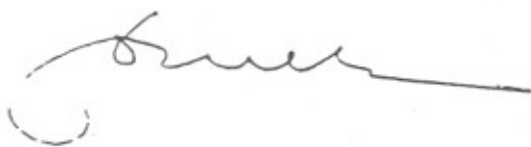
VÁZQUEZ MONJALBÁN, MANUEL. *Historia y comunicación*. Alianza editorial.

WEILL, GEORGES. *El periódico. Orígenes, evolución y función de la prensa periódica*. Ed. UTEHA.

WILLIAMS, RAYMOND (ED.). *Historia de la comunicación*. (2 vols.) Bosch Comunicación.

AVALUACIÓ

Examen final. Aquesta prova final es podrà complementar amb un treball de curs, acordat amb els estudiants.

Universitat Autònoma de Barcelona
Departament de Periodisme
i de Teories de la Comunicació